

Initiatiefvoorstel

Zaaknummer: 85838-2023

Onderwerp: Asielzoekers verdelen over kernen gemeente Maashorst

Auteur	: Cees Keizer en Gertrude Vissers
E-mail	: cees.keizer@raad.GemeenteMaashorst.nl en gertrude.vissers@raad.gemeentemaashorst.nl

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Asielzoekers verdelen over kernen gemeente Maashorst

Voorstel

1. Niet langer mee te werken aan het verzoek van het COA met betrekking tot de realisatie van een tijdelijke opvanglocatie van het COA voor 300 asielzoekers in het Van der Valk-hotel Uden-Veghel.
2. Bij het COA aan te geven dat de gemeente Maashorst in plaats hiervan enkel bereid is om mee te werken aan het opvangen van 225 asielzoekers die verspreid worden over de kernen van de gemeente Maashorst.

Inleiding

Op 4 juli 2023 heeft het college het besluit genomen om uit te spreken dat het college wil meewerken aan het verzoek van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) met betrekking tot de realisatie van een tijdelijke opvanglocatie van het COA in het Van der Valk-hotel Uden-Veghel voor maximaal 300 asielzoekers, gedurende een periode van maximaal 3 jaar. Hiervan heeft het college de gemeenteraad op 6 juli 2023 op de hoogte gesteld. Hierbij heeft het college aangegeven dat de raad hiervoor geen toestemming hoeft te geven en dat de opvang in het Van der Valk-hotel doorgaat als aan de voorwaarden van het college wordt voldaan. Hiermee is de gemeenteraad buitenspel gezet. Ook hierna heeft het college geen enkele bereidheid getoond de raad een rol te geven bij het nemen van een besluit over de opvang en de voorwaarden die hiervoor zouden moeten gelden (zie met name de raadsinformatiebrief van 12 september 2023). Individuele raadsleden zijn enkel in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen en zo een inbreng te leveren, net als dat inwoners een inbreng kunnen leveren (zie dezelfde raadsinformatiebrief). De raad krijgt geen gelegenheid om zich in een openbare raadsvergadering uit te spreken over de opvang en de voorwaarden die hierbij zouden moeten gelden. Dit terwijl de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het COA zélf aangeven dat de raad beslist over de opvang van asielzoekers. UdenPlusLanderd en de SP zijn het met de VNG en het COA eens dat de gemeenteraad over de opvang moet kunnen beslissen, omdat de raad aan het hoofd van de gemeente staat en de bevolking van de gemeente Maashorst vertegenwoordigt.

UdenPlusLanderd en de SP vinden het onverstandig om een grote groep van 300 asielzoekers op te vangen in het Van der Valk-hotel Uden-Veghel. De fracties menen dat zowel de inwoners van de omgeving als de asielzoekers zelf hierbij niet gebaat zijn. Het is beter om 225 asielzoekers op te vangen, conform de regionale opvangopgave, en dit te doen verspreid over de kernen van Maashorst. Dit heeft geleid tot dit initiatiefvoorstel om niet langer mee te werken aan de opvanglocatie in het Van der Valk-hotel Uden-Veghel en in plaats daarvan 225 asielzoekers op te vangen en deze te verspreiden over de kernen van de gemeente Maashorst.

Beoogd effect

Het beoogd effect van dit voorstel is te komen tot een fatsoenlijke, behapbare, veilige en door de inwoners (zoveel mogelijk) gedragen opvang van asielzoekers in de gemeente Maashorst.

Argumenten

Kleinschaligere opvang is veiliger

Het opvangen van 300 asielzoekers in het Van der Valk-hotel maakt dat de risico's op spanningen tussen asielzoekers onderling en tussen asielzoekers en de omgeving groter zijn. Omdat sprake is van een grote groep asielzoekers op één locatie, is de kans groter dat er spanningen ontstaan tussen asielzoekers die behoren tot groeperingen die in het thuisland in oorlog of conflict met elkaar zijn. Ook maakt het de kans groter dat personen met verkeerde intenties elkaar weten te vinden en samen voor problemen in de omgeving van de opvang zorgen en bijvoorbeeld slaags raken met de hangjongeren op het Foodcourt. Het opvangen van kleinere groepen asielzoekers verspreid over meerdere plekken verkleint deze risico's en is daarom veiliger.

Kleinschaligere opvang is beter behapbaar

Het opvangen van 300 asielzoekers op één locatie en in één gebouw zal een grote druk leggen op de omgeving en het centrum van Uden. Dit is bijvoorbeeld het geval als de asielzoekers in grotere groepen de omgeving (denk aan het Foodcourt) en het centrum ingaan. Door de 225 asielzoekers die de gemeente Maashorst volgens de opgave moet opvangen, te verspreiden over de kernen van Maashorst, ontstaat een situatie die beter behapbaar is.

Ervaring met kleinschalige opvang

Op dit moment worden in de gemeente Maashorst vluchtelingen uit Oekraïne op drie kleinschalige(re) locaties opgevangen. De gemeente Maashorst heeft dus ervaring met kleinschalige opvang en kan deze ervaring inzetten voor kleinschalige opvang van de asielzoekers.

Draagkracht en draagvlak omgeving van het Van der Valk-hotel

Uit de protesten en reacties van personen uit de omgeving van het Van der Valk-hotel blijkt dat het draagvlak voor de opvang van asielzoekers in het hotel klein is. Dat is ook niet gek. De inwoners van de omgeving van het hotel hebben met de aanwezigheid van het Foodcourt en de A50 in de buurt al veel overlast van (drugs dealende) hangjongeren, zwerfafval en het verkeer. De aanwezigheid van ziekenhuis Bernhoven dichtbij kan weliswaar prettig zijn, maar legt tegelijkertijd ook een druk op de omgeving. De draagkracht van de omgeving is te laag om de komst van 300 asielzoekers, die waarschijnlijk ook het Foodcourt zullen aandoen en daar voor nog meer overlast kunnen zorgen, te kunnen dragen.

Integratie beter mogelijk bij kleinschaligere opvang

Bij een grootschalige opvang zullen de asielzoekers vooral elkaar opzoeken. Dit maakt dat de integratie van deze asielzoekers heel beperkt zal zijn. Bij kleinschaligere opvang in de verschillende kernen van de gemeente, is de kans dat asielzoekers onderdeel gaan uitmaken van de omgeving en de verschillende gemeenschappen groter. Het zorgt voor een betere integratie van de asielzoekers.

Geen impact op toerisme

In het Bestuursakkoord 2022-2026 staat de ambitie om van de gemeente Maashorst de meest aantrekkelijke toeristische gemeente van Brabant te maken. Door 300 asielzoekers op te vangen in het Van der Valk-hotel, verliest de gemeente drie jaar lang (toevallig net de periode waarin het Bestuursakkoord nog geldt) een groot aantal slaapplekken voor toeristen. Dit verhoudt zich niet tot de ambitie om van de gemeente de meest aantrekkelijke toeristische gemeente van Brabant te maken. Het zal negatieve gevolgen hebben op de toeristische en recreatieve sector van de gemeente Maashorst. Als wordt gekozen voor opvang verspreid over de verschillende kernen van de gemeente, gaan de slaapplekken van het hotel in de gemeente Maashorst niet verloren.

De gemeente zelf staat aan het roer

Bij de opvang van asielzoekers in het Van der Valk-hotel staat niet de gemeente, maar Van der Valk aan het roer. Dit blijkt wel uit het feit dat Van der Valk en het COA maandenlang in onderhandeling zijn geweest, zonder dat de gemeente wist wat de stand van zaken van deze onderhandelingen was en wat er dan besproken werd. De gemeente moet bij de opvang van asielzoekers in de gemeente niet overgeleverd raken aan de grillen en wensen van een ondernemer. Door zelf het initiatief te nemen om voor opvang te zorgen, komt de gemeente weer aan het roer te staan.

In één keer goed aanpakken

Zoals hiervoor weergegeven, heeft het opvangen van asielzoekers een grote impact op de omgeving van de opvang en op de gemeente. Dit vraagt om een aanpak die in één keer goed is. Het in eerste instantie opvangen van asielzoekers in het Van der Valk-hotel, om hierna op zoek te gaan naar nieuwe locaties, zorgt ervoor dat er twee keer onrust en commotie ontstaan in de gemeente. Door de opvang in één keer goed te regelen, ontstaan veel minder lang onrust en commotie.

Het voorstel geeft de ruimte aan het college en de raad om samen de voorwaarden te formuleren

Door ervoor te kiezen om niet mee te werken aan de opvang van 300 asielzoekers in het Van der Valk-hotel, maar aan de opvang van 225 asielzoekers, verspreid over de kernen, ontstaat de ruimte voor het college en de raad om gezamenlijk de voorwaarden voor opvang te bepalen, met name op het gebied van wie de gemeente wenst op te vangen en wie niet. Het geeft bovendien de mogelijkheid om de kwaliteit van communicatie tussen college en raad – tot nu toe eenzijdig, onvolledig, te laat en aantoonbaar onjuist – te verbeteren.

Kanttekeningen

Onderhandelingen tussen Van der Valk en het COA mogelijk vergevorderd

Het kan zijn dat de onderhandelingen tussen Van der Valk en het COA inmiddels vergevorderd zijn. Voor deze partijen is het vervelend als er dan uiteindelijk een “nee” vanuit de gemeente volgt. Dit

is echter het gevolg van het handelen van het college. Deze situatie is namelijk ontstaan doordat het college al wel heeft uitgesproken aan deze opvang te willen meewerken, zonder de gemeenteraad hierover van tevoren op de hoogte te stellen en zonder de gemeenteraad in staat te stellen zijn mening te geven over de opvang. Als het college de raad van tevoren had geïnformeerd en in positie had gebracht, dan was dit proces heel anders gelopen. Hierbij is van belang dat eerder al vanuit de raad is aangegeven dat de raad betrokken wenst te worden bij de opvang van asielzoekers, bijvoorbeeld in de vragen die de SP tijdens de rondvraag van de vergadering van de commissie Samenleving en Bestuur op 9 maart 2023 heeft gesteld.

Financiën

Zoals het college heeft aangegeven, draagt het COA zorg voor de bekostiging van de opvang van asielzoekers en werkt de gemeente alleen mee als dit voor de gemeente kostenneutraal gebeurt. Dit moet ook het uitgangspunt zijn voor het opvangen van asielzoekers verspreid over de kernen van de gemeente. Dit voorstel heeft daarom voor de gemeente geen financiële gevolgen.

Duurzaamheid

Er is geen directe relatie met duurzaamheid.

Participatie

In het vervolgproces zal nadrukkelijk ook de participatie van de inwoners van de gemeente Maashorst een rol moeten krijgen. Het komen tot locaties die geschikt zijn voor de opvang van asielzoekers zal van tevoren afgestemd moeten worden met de inwoners van de verschillende kernen, in plaats van dat het aan omwonenden opgelegd wordt, zoals nu het geval is.

Communicatie

De communicatie over dit besluit vindt op de gebruikelijke manier plaats.

Vervolg

Het idee van UdenPlusLanderd en de SP is dat het college een plan gaat uitwerken voor het opvangen van asielzoekers verspreid over de kernen van Maashorst. Dit moet een met de inwoners afgestemd en door de inwoners zoveel mogelijk gedragen plan zijn. Dit plan moet vervolgens aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Mocht het college andere ideeën hebben bij het vervolg, dan moet het college hierover met de raad(scommissie) in gesprek.

Uden, 29 september 2023

Raadsleden van de gemeente Maashorst,

C.J. Keizer

G.M.F. Vissers